

CAPITOLUL 20

1. Am văzut. Evenimentele descrise în cap. 20 urmează imediat după cele prezentate în cap. 19.

Pogorându-se. Ioan nu a văzut îngerul direct pe pământ, ci în desfășurarea actului coborârii.

În mână. Sau, “pe mână”, probabil indicând faptul că lanțul atârna de mâna îngerului.

Cheia. Faptul că îngerul poartă cheia arată că Cerul deține întregul control al evenimentelor. Balaurul nu va putea evita aruncarea sa în Adânc.

Adâncului. Gr. *abussos* (vezi cap. 9:1). Aceasta este o viziune simbolică. Adâncul nu este vreo peșteră subterană sau vreo prăpastie căscată altundeva în univers. Ioan descrie o imagine profetică ce s-a descoperit înaintea ochilor săi mirați. În viziune el a văzut o prăpastie adevărată, dar închiderea balaurului în acest Adânc a fost mai mult o cale simbolică de a arăta că acțiunile Satanei vor fi aduse la un sfârșit. Acest lucru este făcut clar de afirmația care arată scopul acestei încarcerări: “ca să nu mai înșele Neamurile” (cap. 20:3).

Felul în care acțiunile Satanei vor fi aduse la un sfârșit este clar din context și din alte părți ale Scripturii care arată că pământul va fi complet depopulat la a doua venire a lui Hristos. Conform cap. 19:19–21 toți cei răi sunt distruși la venirea Sa (vezi comentariile respective). În același timp cei neprihăniți vor fi “răpiți ... în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh” (1 Tes. 4:17). Limbajul lui Pavel arată că la a doua venire a lui Hristos El nu Își va instaura împărăția pe pământ; altfel de ce ar mai fi nevoie să ia pe toți cei sfinți de pe pământ? Instaurarea sa are loc după terminarea mileniului, când Noul Ierusalim coboară (Apoc. 21:1–3). Faptul că Isus îi ia pe sfinți de pe pământ la venirea Sa este implicat mai mult și în Ioan 14:1–3. În mângâierea cu care dorea să liniștească durerea

apostolilor cu privire la despărțirea de El, Isus le-a spus că pleca la casa Tatălui Său, unde avea să le pregătească un loc. Apoi El s-ar întoarce pentru a-i lua și a fi cu El. Compară cu Ioan 13:36; 17:24. Aceste locașuri sunt fără îndoială în Noul Ierusalim, care nu este transferat pe pământ până la sfârșitul mileniului (vezi Apoc. 21:1–3).

Grupul celor ce sunt luați pentru a-L întâlni pe Domnul în văzduh îi include atât pe cei neprihăniți dintre cei morți, care sunt înviați la vremea venirii, cât și pe cei neprihăniți dintre cei vii, care sunt “schimbați” (1 Cor. 15:51; 1 Tes. 4:16,17). Adunarea sfinților înviați îi cuprinde pe toți neprihăniții care au trăit vreodată pe pământ. Sunt două învieri principale, și anume a celor ce “vor învia pentru viață” și a celor ce “vor învia pentru judecată” (Ioan 5:29; Faptele Ap. 24:15). La aceste învieri “toți cei din morminte ... vor ieși afară din ele” (Ioan 5:28,29). Unii au insistat că expresia “cei morți în Hristos” (1 Tes. 4:16) îi include doar pe creștinii care au murit, sfinții din Vechiul Testament nefiind în această categorie. Însă fragmentele scripturistice de mai sus arată că toți neprihăniții ies la învierea celor drepti. Expresia “cei morți în Hristos” nu trebuie să îi excludă pe sfinții Vechiului Testament, căci ei au murit cu speranța ațintită asupra lui Mesia ce urma să vină. Învierea lor este dependentă de învierea lui Hristos, căci numai “în Hristos vor învia toți” (1 Cor. 15:22). Învierea celor neprihăniți este descrisă mai pe larg la “prima înviere” (Apoc. 20:5,6).

Destul de multă confuzie a fost adusă în doctrina mileniului de aceia care nu au reușit să realizeze că făgăduințele vechiului Israel au fost condiționate de ascultare. Multe teorii fanteziste au fost avansate de către aceia care încearcă să găsească împlinirea acestor făgăduințe din vechime

în imaginea escatologică a Noului Testament. Asta este mai mult decât au intenționat scriitorii Noului Testament. Inspirați de Duhul lui Dumnezeu aceștia din urmă prezintă o imagine consistentă a evenimentelor ultimelor zile. Ei arată cum evenimentele care ar fi avut o împlinire diferită dacă poporul iudeu ar fi acceptat destinul lor divin vor fi împlinite cu privire la biserica Noului Testament. Ei arată adevărata poziție a evreilor în vremurile Noului Testament și nu acordă nici un loc special evreilor ca națiune. Într-una din parabolele Sale Isus a descoperit clar că atunci când poporul iudeu l-a respins pe Hristos “împărăția lui Dumnezeu” a fost luată de la ei “și dată unui neam care va aduce roadele cuvenite” (vezi Mat. 21:43). Iudeul stă acum pe aceeași poziție în relația cu Dumnezeu ca și grecul/neamurile (vezi Rom. 11). Pentru o discuție extinsă a rolului evreilor în profeția biblică și natura condiționale a profețiilor făcute cu privire la ei vezi Vol. IV, p. 25–38. O studiere amănunțită a tuturor acestor dovezi arată că evreii ca națiune nu joacă un rol special în evenimentele mileniului. Ca indivizi, cei care de-a lungul secolelor erei creștine l-au primit pe Isus Hristos sunt mântuiți ca membri ai bisericii creștine. Alături de alți sfinți ei sunt ridicați din mormintele lor la prima înviere și luați de pe pământ. Cei care persistă în respingerea lor față de Mesia vor fi înviați la a doua înviere (vezi Apoc. 20:5).

Mutarea tuturor sfinților în ceruri și distrugerea tuturor celor răi aflați în viață (vezi mai sus) lasă pământul complet depopulat. Mai mult decât atât, înspăimântătoarele convulsii ale naturii ce au loc în timpul celor șapte plăgi finale (vezi cap. 16:18–21) fac din pământ o scenă a pustiirii totale. Trupuri moarte sunt împrăștiate pe toată suprafața sa (vezi cap. 19:17–21). Este deci rezonabil să vedem în acest *abussos* un simbol al pământului pustiit pe care Satana va fi închis în timpul mieii de ani. În Septuaginta la Gen. 1:2 *abussos* traduce termenul ebraic *tehom*, “adânc”, cuvânt ce descrie suprafața

pământului așa cum apărea în prima zi a creațiunii, “pustiu [fără formă] și gol.”

Lanț. Simbol al încarcerării. Nu este prefigurată aici nici o înlănțuire cu un lanț literal.

2. A pus mâna. Gr. *krateō*, “a ține”, “a prinde cu putere”.

Balaur ... Satana. Aceasta se referă înapoi la cap. 12:9, unde aceeași listă de nume apare (vezi comentariile respective).

L-a legat. Legarea balaurului este simbolică pentru restrângerea acțiunilor Satanei. Cei răi vor fi uciși la a doua venire a lui Hristos. Cei neprihăniți vor fi luați la ceruri. Satana și îngerii săi vor fi închiși pe un pământ pustiit; nu va fi deci nici măcar un membru al neamului omenesc lăsat în viață pe pământ astfel ca Satana să își mai poată folosi asupra sa puterile lui înșelătoare. În aceasta va consta legarea lui (vezi v. 1).

O mie de ani. Unii comentatori iau aceasta ca fiind o perioadă profetică, adică 360.000 de ani literali, bazându-și interpretarea pe faptul că aceste versete sunt simbolice, și deci și perioada de timp trebuie interpretată tot simbolic. Alții indică faptul că această profeție conține un amestec de elemente literale și deci nu este neapărat necesar să înțelegem expresia simbolic. Acest comentariu susține poziția că mie de ani este o perioadă literală.

3. Adânc. Vezi v. 1.

A pecetluit. Gr. *sphragizō*, “a sigila”. Pentru funcția pecetilor antice vezi cap. 7:2. Sigiliul de față poate fi comparat cu cel pus pe mormântul lui Isus (Mat. 27:66). Sigiliul simbolizează faptul că Satana va fi efectiv ținut în frâu în perioada de timp indicată.

Înșele Neamurile. Lucrarea de înșelare a Satanei va fi întreruptă prin depopularea pământului. Nu va mai fi nimeni pe care să îl înșele (vezi v. 1).

Trebuie. Gr. *dei*, “este necesar”. *Dei* sugerează necesitatea bazată pe motive morale. Aici este o necesitate pentru că Dumnezeu vrea să fie așa, ca parte a planului Său divin.

Dezlegat. Aici este reprezentat procesul invers al legării diavolului la a doua venire

a lui Hristos. Satana este pus din nou în poziția de a înșela pe oameni, de a lucra voia sa cu ei în opoziție cu Dumnezeu. Lucrarea sa înșelătoare fusese întreruptă de depopularea pământului. Eliberarea sa va fi deci îndeplinită prin repopularea pământului, un eveniment produs de învierea celor nelegiuți la sfârșitul celor o mie de ani (vezi v. 5). Acești noi înviați vor fi subiecții înșelătoriilor satanice pe măsură ce el intenționează să-și încerce puterile în ultima sa luptă cu Iehova.

Puțină vreme. Cât de lungă va fi această “puțină” vreme nu suntem informați. Va fi însă destul timp pentru Satana să-i organizeze pe cei înviați pentru asaltul asupra Noului Ierusalim.

4. Scaune de domnie. Simboluri ale autorității de exercitare a conducerii ca împărat (cap. 13:2), sau ca judecător (Mat. 19:28).

Judecata. Gr. *krima* “sentință”, “verdict”, “o decizie prezentată”. Aici *krima* pare să însemne autoritatea de a formula o sentință. Pasajul nu se referă la un verdict în favoarea neprihăniților. Sfinții sunt cei care stau pe scaunele de domnie, fapt care arată că ei sunt aceia care vor pronunța sentința. Pasajul este fără îndoială o aluzie la Dan. 7:22, unde profetul notează că “Cel îmbătrânit de zile ... a făcut dreptate sfinților Celui Prea Înalt”. Pentru “dreptate” Septuaginta la Daniel redă *krisis*, “actul judecării” în timp ce versiunea greacă Theodotion redă *krima*.

Lucrarea judecării la care face referire descoperitorul este fără îndoială cea amintită de Pavel: “Nu știți că sfinții vor judeca lumea? ... Nu știți că noi vom judeca pe îngeri?” (1 Cor. 6:2,3). Lucrarea judecării va implica fără îndoială o investigație amănunțită a celor scrise depre oamenii nelegiuți, astfel ca fiecare om să fie convins de justetea actului lui Dumnezeu în distrugerea celor răi (vezi DA 58). Vezi GC 660,661.

Sufletele. Vezi Apoc. 6:9; cf. Ps. 16:10.

Li se tăiașe capul. Gr. *pelekizō*, literal, “a tăia cu o secure”, particular “a decapita”. Cuvântul vine de la *pelekus*, “o secure”.

Secura era instrumentul obișnuit folosit la execuțiile din Roma antică. Mai târziu a fost înlocuită cu sabia.

Mărturiei lui Isus. Vezi cap. 1:2,9, aici mărturia lor despre Isus.

Cuvântului lui Dumnezeu. Vezi cap. 1:2,9.

Nu se închinaseră. Cu alte cuvinte ei au luat aminte la avertizarea celui de-al treilea înger (cap. 14:9–12) și au refuzat să dea ascultare puterii reprezentate de fiară, în ciuda amenințării cu boicotul și moartea (vezi cap. 13:15–17). Aici sunt menționate doar două clase de sfinți, martirii și biruitorii fiarei. Asta nu înseamnă că numai aceștia sunt singurii care-și împart domnia milenială, căci s-a arătat deja că toți neprihăniții morți (și nu doar martirii) se ridică la înviere (vezi Apoc. 20:1; cf. Dan. 12:2). Probabil doar martirii și biruitorii fiarei sunt prezentați aici pentru că ei îi reprezintă pe cei ce au suferit cel mai mult. Vezi Note adiționale la sfârșitul capitolului, Nota 2.

Au înviat. Expresia greacă poate fi tradusă fie cu “au trăit”, fie cu “au înviat”. Contextul pare să favorizeze a doua traducere, altfel declarația “aceasta este prima înviere” (v. 5) nu are antecedentul potrivit. În orice caz biruitorii fiarei sunt în viață în perioada de timp desfășurată imediat înaintea venirii Fiului omului, iar majoritatea, dacă nu cumva toți, nu vor avea nevoie de înviere (vezi v. 1) De aici unii sugerează că expresiei “au înviat” ar trebui să i se dea sensul de “a primi dreptul”, iar “și” să fie înțeles ca un termen explicativ astfel: “Ei au înviat, adică au împărățit cu Hristos”.

Împărățit. Întrebarea se ridică: asupra cui vor domni sfinții dacă toți cei răi au fost deja distruși? Despre ei spune că vor împărăți “cu Hristos”. Când al șaptelea înger a sunat din trâmbița sa “împărăția lumii a trecut în mâinile Domnului nostru și ale Hristosului Său” (cap. 11:15). Daniel vorbește despre “domnia, stăpânirea și puterea tuturor împărățiilor care sunt pretutindeni sub ceruri se vor da poporului sfinților Celui Prea Înalt” (cap. 7:27).

Sfinții au fost sub stăpânirea opresivă a împăraților care s-au îmbătat cu vinul curviei Babilonului (vezi Apoc. 18:3). Acum s-a întors roata.

Este adevărat, cei răi sunt morți (vezi cap. 20:2), dar ei se vor întoarce la viață la sfârșitul perioadei de o mie de ani (vezi v. 5). Ei sunt închiși pentru ca mai târziu să primească pedeapsa. În același timp sfinții desfășoară lucrarea judecării pentru a determina măsura pedepsei ce urmează a fi atribuită. După ce nelegiuții se întorc la viață sunt zdrobiți într-o usturătoare înfrângere și apoi distruși complet (vezi cap. 14:10; 20:9).

Cu Hristos. Domnia milenială este în ceruri cu Hristos, și nu pe pământ așa cum afirmă mulți comentatori ai Bibliei (vezi v. 2; vezi Note adiționale la sfârșitul capitolului, Nota 2).

O mie de ani. Vezi v. 2.

5. Ceialți morți. Aici se face fără îndoială referire la morții nelegiuți, cei care de la începutul timpului au mers în morminte fără Hristos și cei care au pierit la a doua venire a lui Hristos. Acest lucru reiese clar din faptul că toți morții neprihăniți sunt înviați la prima înviere. De aceea “ceialți morți” trebuie să se refere la morții nelegiuți (vezi v. 2).

Indicația textuală (vezi cap. 1:3) poate fi citată pentru omiterea frazei “ceialți morți nu au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani”, deși este susținută în general preponderența dovezilor în favoarea reținerii ei. Doctrina celei de-a doua învieri nu se bazează, în orice caz, pe această afirmație. Este cât se poate de clar implicită în acest capitol. Dacă neamurile se unesc cu Satana în asaltul său asupra taberei sfinților (v. 9), înseamnă că trebuie să fie aduși la viață. Expresia “a doua înviere” este derivată din observația că sunt doar două învieri majore (Ioan 5:28,29; Faptele Ap. 24:15) iar învierea celor neprihăniți este numită “prima înviere” (vezi Apoc. 20:2,4).

Fragmentul “ceialți morți nu au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani” este ca o paranteză. Propoziția care urmează, “Aceasta este întâia înviere”, este în strânsă

legătură cu învierea la care se face referire în v. 4.

Pentru o discuție a aspectelor textuale ale v. 5 vezi Note adiționale la sfârșitul capitolului, Nota 1.

N-au înviat. Vezi v. 4.

S-au sfârșit. Propoziția acesta ar putea fi mai bine tradusă: “până nu se vor fi împlinit”.

Întâia înviere. Adică cea menționată în v. 4 (vezi comentariile respective).

6. Fericiți. Gr. *makarios* (vezi Mat. 5:3).

Sfinți. Gr. *hagios* (vezi Rom. 1:7).

A doua moarte. Adică moartea care vine asupra celor nelegiuți după învierea lor la sfârșitul celor o mie de ani (v. 14; cap. 21:8). Prima moarte este moartea care vine asupra tuturor (1 Cor. 15:22; Evr. 9:27). Toți, atât cei neprihăniți cât și cei nelegiuți, sunt înviați din această moarte (Ioan 5:28,29). Cei neprihăniți vin din mormintele lor nemuritori (1 Cor. 15:52–55). Cei nelegiuți sunt înviați pentru a-și primi pedeapsa și a muri de moarte veșnică (Apoc. 20:9; 21:8). Dumnezeu îi distruge, atât suflet cât și trup, în iad (gheenă) (Mat. 10:28). Asta înseamnă nimicire. “A doua moarte” este exact opusul unei vieți veșnice sub tortură, așa cum învață unii despre soarta celor nelegiuți (vezi Mat. 25:41).

Putere. Gr. *exousia*, “autoritate”. A doua moarte nu va putea afecta pe cei mânuiți.

Preoți. Vezi Apoc. 1:6; cf. Isa. 61:6.

Ai lui Dumnezeu. Adică, în compania lui Dumnezeu. În același fel “ai lui Hristos” înseamnă în compania lui Hristos. Sau, expresiile “ai lui Dumnezeu” și “ai lui Hristos” pot semnifica respectiv, a sluji lui Dumnezeu și a sluji lui Hristos.

Împărăți. Vezi v. 4; vezi Note adiționale la sfârșitul capitolului, Nota 2.

7. Dezlegat. Legarea a rezultat din mutarea tuturor celor neprihăniți la ceruri și uciderea tuturor nelegiuților contemporani celei de-a doua veniri (vezi v. 2). Dezlegarea va fi făcută prin învierea celor nelegiuți care vor deveni astfel subiecții Satanei în practicarea vicleniilor sale înșelătoare.

8. Temnița. Temnița sa este “Adâncul”, pământul pustiit la a doua venire a lui Hristos, unde Satana a fost legat în timpul miei de ani (vezi v. 1). Satana trebuie eliberat pentru a organiza oștirea nelegiuților înviați. Acesta va fi ultima sa încercare de a se împotrivi lui Dumnezeu înainte de distrugere.

Neamurile ... Gog și Magog. Acești termeni reprezintă oștirile celor nemântuiți din toate timpurile care au înviat la a doua înviere. Pentru o discuție asupra numelor “Gog” și “Magog” și o aplicație a acestor simboluri în profeția Vechiului Testament vezi Eze. 38:1,2.

Război. Indicația textuală (vezi cap. 1:3) favorizează redarea “pentru [acel] război”. Articolul hotărât accentuează un anume război, ultimul conflict între Dumnezeu și cei care s-au răzvrătit împotriva Lui. Vezi GC 663–665.

Nisipul mării. Adică dincolo de orice putere de calcul (cf. Gen. 22:17). Această oștire este compusă din toți cei nemântuiți de la întemeierea lumii.

9. Fața pământului. Compară cu o expresie similară din Hab. 1:6. Cei răi, sub conducerea Satanei, mășăluiesc împotriva taberei celor neprihăniți.

Tabăra. Gr. *parembolē*, “tabără”, un compus din *para*, “alături” și *ballo*, “a pune”, “a așeza”, “a arunca”. *Parembolē* este folosit în referirea la barăcile soldaților sau forturi (Acts 21:34,37), la armatele în linie de luptă (Evr. 11:34), la o tabără de oameni (Evr. 13:11,13). Aici *parembolē* descrie Noul Ierusalim.

Cetatea prea iubită. Sau, “chiar și cetatea cea iubită”. Cetatea prea iubită este Noul Ierusalim (cap. 21:10). Unii cercetători au făcut diferență între tabără și cetate. Este totuși clar că sfinții se află în interiorul cetății la momentul asediului (vezi EW 292,293). Faptul că “cetatea cea iubită” este încercuită arată clar că a coborât, deși coborârea efectivă nu este descrisă până la cap. 21:1,9,10. Unul din evenimentele semnificative ce urmează celor o mie de ani este coborârea lui Hristos, a sfinților și a Cetății sfinte.

Narațiunea este făcută cu o extremă economie de cuvinte, dar derularea evenimentelor este clară când întregul context este examinat.

Un foc. Acesta se referă fără îndoială la un foc literal ca mijloc de distrugere.

I-a mistuit. Literal, “i-a mâncat de tot”. Forma verbului în greacă denotă acțiunea finalizată. Cei răi sunt nimicți. Ei suportă “a doua moarte” (vezi v. 6). Nu există aici nici o aluzie la vreo tortură veșnică într-un iad care arde pentru totdeauna (cf. Iuda 7).

10. Iazul de foc. Vezi cap. 19:20. Aici iazul de foc este suprafața pământului transformată într-o mare de flăcări care, în același timp, îi mistuie pe cei nelegiuți și curățește pământul.

Este. Acest cuvânt este adăugat. Contextul sugerează adăugarea cuvintelor “erau aruncați”. Vezi cap. 19:20.

Vor fi munciți. Forma verbului este la plural. Subiectul verbului îl constituie diavolul, fiara și proorocul mincinos. Ar trebui notat că fiara și proorocul mincinos nu sunt creaturi literale ci simbolice.

În vecii vecilor. Vezi cap. 14:11.

11. Scaun de domnie. Un simbol al autorității, în acest caz al autorității de a conduce judecata. Scaunul de domnie este “alb” sugerând probabil puritatea și justetea hotărârilor la care se ajunge. Este descris de asemenea și ca “mare”, probabil cu referire la foarte importante hotărâri la care se ajunge.

Cel ce ședea. Identitatea persoanei care stătea pe scaunul de domnie nu este afirmată și rămâne nesigură.

Scripturile Îl prezintă atât pe Hristos (Rom. 14:10) cât și pe Tatăl (Evr. 12:23) ca stând la judecată. În Apoc. 4:2,8,9; 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5 Tatăl este Cel prezentat ca stând pe scaunul de domnie ca judecător divin. Cei doi lucrează în strânsă unitate (vezi Ioan 10:30). Actul oficial al Unuia devine actul oficial al Celuilalt. Aici este fără îndoială Hristos cel care conduce (vezi GC 666).

Au fugit. Un indiciu al puterii absolute a Celui ce șade pe scaunul de domnie și a existenței trecătoare a lumii prezente (Ps.

102:25,26; 104:29,30; Isa. 51:6; Mar. 13:31; 2 Pet. 3:10). Ordinea veșnică a lucrurilor va fi de un tip cu totul nou (Apoc. 21:1–5).

12. Morți. Acest fragment se referă bineînțeles la cei înviați la a doua înviere (vezi vs. 5,7).

Mari și mici. Statura avută de o persoană în viață nu are nici o greutate în această întâlnire cu Dumnezeu. Mulți aflați în poziții înalte în lume au scăpat, în viață fiind, de o răsplătă pe măsura faptelor lor nelegiuite. În această socoteală finală cu Dumnezeu nu va mai fi posibilă nici o eschivare din fața judecății depline.

Cărți. Acestea sunt cărțile conținând înregistrarea vieților oamenilor. Nici o sentință căzută asupra unuia dintre cei nelegiuți nu va fi arbitrară, părtinitoare sau nedreaptă. Pentru o clasificare a acestor cărți vezi Dan. 7:10.

O altă carte. Adică “încă o carte”.

Cartea vieții. Vezi Fil. 4:3; cf. Luca 10:20.

După faptele lor. Vezi Rom. 2:6. Dovada care stă deschisă înaintea tuturor pentru a fi văzută și evaluată.

13. Marea ... Moartea ... Locuința morților. Aceste cuvinte denotă

universalitatea celei de-a doua învieri implicate în v. 12. Nici un om nu poate evita apariția în persoană înaintea lui Dumnezeu și a scaunului Său de domnie. Moartea și locuința morților se găsesc împreună în cap. 1:18; 6:8. Pentru o definiție a “Locuinței morților” vezi Mat. 11:23.

14. Moartea și Locuința morților. Moartea și Locuința morților sunt aici personificate. Aruncarea lor în iazul de foc reprezintă un sfârșit al morții și al tărâmului morților. Nu vor mai avea niciodată parte de noul pământ; ele sunt fenomene muritoare care aparțin numai acestei lumi. Moartea este dușmanul final care va fi distrus (1 Cor. 15:26,53–55).

Iazul de foc. Vezi v. 10.

Moartea a doua. Vezi v. 6.

15. Oricine. Numai numele celor credincioși vor fi păstrate în cartea vieții. Numele celor care nu vor răbda până la sfârșit vor fi șterse (cap. 3:5). Mulți nu au avut niciodată numele lor scrise aici, căci cartea conține numai numele aceluia care la un moment al vieții au exprimat credința lor în Hristos (vezi Luca 10:20).

Iazul de foc. Vezi v. 10. Compară cu Mat. 25:41,46; Apoc. 21:8.

NOTE ADIȚIONALE LA CAPITOLUL 20

Nota 1.

Apoc. 20:5 prezintă o anume problemă textuală. Fraza “Ceilalți morți n-au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani” nu se găsește în anumite manuscrise. Astfel s-a ridicat întrebarea privitoare la autenticitatea acestui pasaj. În rândurile următoare este prezentată o examinare a indicațiilor textuale (vezi cap. 1:3) care prezintă problema.

Există șase mărturii unciale principale pentru cartea Apocalipsa: (1) Chester Beatty Papyri din secolul al III-lea, denumit P, cel mai vechi martor substanțial pentru această carte, și câteva fragmente de papyrus, (2) Sinaiticus (denumit $\aleph$) din secolul al IV-lea, (3) Alexandrinus (denumit A) din secolul al V-lea, (4) Ephraemi Rescriptus (denumit C) din secolul al V-lea, (5) Porfirianus (denumit P) din secolul al IX-lea sau al X-lea, și (6) un manuscris Vatican denumit câteodată B, dar care nu trebuie să fie confundat cu Codex Vaticanus din secolul al IV-lea în general denumit B. Cartea Apocalipsa a fost pierdută din

Codex Vaticanus, așa că deficiența a fost sprijinită prin substituirea unui manuscris din secolul al VIII-lea denumit diferit, Vatican gr. 2066, 046, sau *a* 1070.

În afară de aceste mărturii unciale sunt o sumedenie de manuscrise minuscule de o dată comparativ târzie.

Ar trebui notat că aceste manuscrise antice nu sunt toate complete. Unele foi lipsesc cu desăvârșire, iar altele au fost trunchiate. Uneori lipsesc secțiuni întregi. De exemplu, așa cum s-a notat deja, întreaga carte Apocalipsa s-a pierdut din Codex Vaticanus. Chester Beatty Papyri al Apocalipsei conține doar secțiunea de la cap. 9:10 la 17:2, cu anumite rânduri lipsind din foile existente. Mărturia acestor importante unciale cu privire la cele scrise în cap. 20:5 este deci necunoscută. Același lucru este adevărat cu privire la mărturia manuscrisului Ephraemi Rescriptus (*C*) și cea a manuscrisului Porfirianus (*P*), căci întreg capitolul 12 lipsește în *C*, și primele nouă versete ale capitolului în *P*. Această secțiune a Apocalipsei lipsește și din anumite manuscrise minuscule.

Versiunea Peshitta – secolul al V-lea devreme – nu a conținut niciodată cărțile 2 Petru, 2 Ioan, 3 Ioan, Iuda sau Apocalipsa pentru că Biserica Siriană nu le-a recunoscut drept canonice. Textul Apocalipsei care apare în edițiile tipărite moderne ale versiunii Peshitta din 1627 a fost împrumutat dintr-o traducere siriacă târzie cunoscută sub numele de Harkleian.

De aceea, autenticitatea frazei în chestiune trebuie să fie evaluată pe baza celorlalte mărturii care au rămas, și care sunt comparativ într-un număr mic. De fapt mărturiile antice ale cărții Apocalipsa sunt mult mai puține la număr decât cele ale evangheliilor, ale cărții Faptele Apostolilor sau ale epistolelor pauline.

Din acele manuscrise care conțin această secțiune din Apocalipsa, fraza “Ceilalți morți n-au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani” este omisă din Sinaiticus (*8*), un număr de minuscule, și versiunile siriace. Este găsită în Alexandrinus (*A*) și în 046, dar și într-un mare număr din minuscule. Procesul prin care este determinată autenticitatea unei redări este prea complex pentru a fi discutat aici, dar pe baza dovezilor existente cercetătorii acceptă în general ca autentică fraza în discuție. Din această cauză apare în majoritatea traducerilor. Faptul că unii traducători pun fraza în paranteze nu înseamnă neapărat că ei se îndoiesc de autenticitatea sa; o pot privi simplu ca pe o paranteză.

S-a indicat că întregul pasaj poate fi citit coerent dacă fraza este omisă. În orice caz o astfel de considerație singulară nu constituie baza deciderii autenticității unui pasaj anume. Unui autor nu trebuie să i se nege privilegiul introducerii unei idei în paranteză într-un șir al gândurilor altfel foarte fluent.

Nu se pune problema contextului la fraza în discuție, căci ceea ce este exprimat în această frază este implicit cât de poate de clar din context, mai ales atunci când alte pasaje scripturistice relaționate sunt supuse studiului. Biblia vorbește despre două mari învieri – cea a celor drepti și cea a celor nedrepti (vezi Ioan 5:28,29; Faptele Ap. 24:15). Învierea dreptilor este prezentată cât se poate de clar ca având loc în legătură cu a doua venire a lui Hristos (vezi 1 Tes. 4:13–17). În Apoc. 20:4 afirmația este făcută cu privire la anumite clase care “au înviat și au împărțit cu Hristos o mie de ani”. Astfel, expresia “aceasta este prima înviere” (v. 5) are o legătură logică cu v. 4. Atunci când autorul o numește pe aceasta drept “prima înviere”, este cât se poate de clar că are în vedere și o “a doua”. Din moment ce toți cei nelegiuți sunt uciși la a doua venire a lui Hristos (cap. 19:21), și ei sunt apoi reprezentați ca atacând cetatea la sfârșitul mileniului (cap. 20:8, 9), înseamnă că ei trebuie să fi fost înviați. Astfel a doua înviere la sfârșitul mieii de ani este implicită în context.

Nota 2.

Perioada de o mie de ani numită în general mileniul este menționată în numai în Apoc. 20. Cuvântul “mileniu” care înseamnă simplu “o mie de ani” nu este un termen scripturistic, dar expresia “o mie de ani” apare de șase ori în vs. 1–7. Comentarii diferă foarte mult în înțelegerea mileniului.

Această notă adițională își propune să prezinte motivele Biblice pentru dovedirea poziției susținute de adventiștii de ziua a șaptea și să arate de ce adventiștii consideră nerezonabile alte poziții exprimate.

A doua venire a lui Hristos precede mileniul. Realitatea că a doua venire precede mileniul este clară din faptul că narațiunea din Apoc. 19 și 20 este continuă. A doua venire este descrisă simbolic în cap. 19:11–21, iar narațiunea este dusă mai departe fără oprire în cap. 20, care discută perioada milenială. Continuitatea narațiunii este clar demonstrată de inter-relația evenimentelor. Cele trei mari puteri care se vor opune lucrării lui Hristos și care vor aduna pe împărații pământului la războiul de imediat dinaintea adventului sunt identificate ca balaurul, fiara și proorocul mincinos (cap. 16:13). Conform cap. 19:19, atunci când “fiara și împărații pământului și oștile lor” se adună pentru a aface război cu Hristos la vremea venirii Sale, fiara și proorocul mincinos sunt prinși și aruncați de vii în iazul de foc și pucioasă (vs. 20,21). Narațiunea din cap. 20 începe cu descoperirea soartei celui de-al treilea membru al triadei, balaurul, care este prins și aruncat în Adânc, unde rămâne timp de o mie de ani.

Orice definiție sau descriere a mileniului trebuie să se bazeze pe cadrul doctrinei mileniale prezentat în cap. 19 și 20, căci acesta este singurul pasaj al Scripturii care are de-a face direct cu această doctrină.

Vrăjmașii lui Hristos sunt uciși la a doua venire. Atunci când fiara și proorocul mincinos sunt aruncați în iazul de foc (Apoc. 19:20), “ceialți” (v. 21), sau urmașii lor sunt uciși de sabia lui Hristos. Ei sunt împărați, căpitani, oameni puternici și “tot felul de oameni”, slobozi și robi (v. 18). Aceleași clase sunt menționate și sub cea de-a șasea pecete, ca încercând să scape de fața Mielului (cap. 6:14–17) atunci când cerul se va strânge ca un sul și fiecare munte sau ostrov va fi mutat de la locul lui. Evident aceste pasaje scripturistice descriu același eveniment cutremurător al pământului, a doua venire a lui Hristos.

Cât de mulți sunt implicați în numărul “celorlalți” ce vor muri (cap. 19:21)? Conform cap. 13:8 vor fi doar două clase pe fața pământului la vremea adventului: “toți locuitorii pământului i se vor închina [fiarei], toți aceia al căror nume nu a fost scris în cartea vieții”. Este evident deci că atunci când “ceialți” sunt “uciși cu sabia” (cap. 19:21), nu vor mai fi alți supraviețuitori cu excepția celor care au ținut piept fiarei, adică cei ale căror nume au fost scrise în cartea vieții Mielului (cap. 13:8). Înainte de a menționa faptul că acest grup intră în stăpânirea împărătească în vremea mileniului (cap. 20:4), Ioan relatează cum cel de-al treilea mare vrăjmaș, balaurul, va începe să-și primească răsplata sa (vs. 1–3).

Morții neprihăniți sunt înviați la a doua venire. Biblia notează două învieri, cea a celor drepti și cea a celor nedrepti, separate de o perioadă de o mie de ani (vezi Apoc. 20:1,4,5). Nu poate fi o înviere generală, căci este amintită o înviere la care nu vor participa toți (Fil. 3:11; cf. Luca 14:14; 20:35. Cei drepti sunt în alte părți descriși “la venirea Lui” ca “cei ce sunt ai lui Hristos” 1 Cor. 15:23). Unii susțin că Apoc. 20:4 îi descrie numai pe martirii creștini. În orice caz o comparație cu alte pasaje scripturistice arată că toți cei drepti, inclusiv sfinții Vechiului Testament (vezi Rom. 4:3; 1 Cor. 15:18) și dreptii în viață, imortalizați la acea vreme (1 Cor. 15:51–54), sunt ridicați pentru a fi cu Hristos la a doua Sa venire (vezi 1 Tes. 4:16,17).

Nu există nici o bază scripturistică pentru separarea celor “fericiți și sfinți”, cei care au suferit persecuția din partea fiarei, de sfinții nemuritori menționați în 1 Tes. 4 și 1 Cor. 15.

Unitatea celei de-a doua veniri. Diferitele referințe biblice la cea de-a doua venire sunt combinate în portretizarea ca un eveniment unic (nedivizat în mai multe etape) a venirii lui Hristos pentru a-și aduna sfinții și a-i distruge pe persecutorii acestora. Principalele referințe pot fi sumarizate astfel:

1. **Mat. 24:29–31.** Venirea lui Hristos va fi vizibilă “pe norii cerului”, “după zilele acelea de necaz”. Isus Își va trimite îngerii “cu trâmbița răsunătoare” pentru “a aduna pe aleșii Lui”.

2. **1 Cor. 15:23,51–53.** Cei ce “la venirea Lui ... sunt ai lui Hristos” – atât morții înviați cât și cei aflați în viață – primesc nemurirea atunci când “trâmbița va suna”.

3. **1 Tes. 4:15–17.** Domnul coboară “cu trâmbița lui Dumnezeu” pentru a-i învia și a-i lua la ceruri pe cei “morți în Hristos”, împreună cu “cei vii, care vom fi rămas” până în ziua venirii Sale. Ei sunt luați “în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh”, “și astfel vom fi totdeauna cu Domnul”.

4. **2 Tes. 1:6–8.** “Odihna” bisericii de persecuție vine atunci când Hristos se va descoperi “din cer, cu îngerii puterii Lui, într-o flacăra de foc ca să pedepsească ... pe cei ce nu ascultă ... Evanghelia”.

5. **2 Tes. 2:1–3,8.** “Strângerea noastră laolaltă cu El”, cu privire la care tesalonicenii erau îngrijorați, “nu va veni înainte ca să fi venit lepădarea de credință și a se descoperi omul fărădelegii [antihristul]” care va fi nimicuit “cu suflarea gurii Sale [a lui Hristos]” și prăpădit “cu arătarea venirii Sale”.

6. **Apoc. 1:7.** Venirea Sa va fi “pe nori” și “orice ochi Îl va vedea”.

7. **Apoc. 14:14–20.** Când vine Hristos va avea un dublu seceriș – cel al dreptilor și cel al neprihăniților.

8. **Apoc. 19:11–20:6.** La venirea Sa, simbolizat ca un luptător însoțit de oștirile cerului, Hristos va arunca pe “fiară” și pe “proorocul mincinos” în iazul de foc, și va ucide pe vrăjmașii Săi cu “sabia” care va ieși “din gura Sa”. Un înger îl va lega pe Satana. Cei credincioși - atât morții înviați cât și cei aflați în viață – sunt răsplătiți; ei vor împărăți “cu Hristos o mie de ani”.

Aceste referințe scripturistice concordă în zugrăvirea glorioasei reveniri a Domnului ca un eveniment unic (nedivizat în mai multe etape), vizibil. Ele arată că acest eveniment singular va constitui momentul în care se împlinesc mai multe acțiuni: (1) adunarea sfinților nemuritori de pe pământ pentru a fi cu El, evident în “locașurile” cerești în casa unde Hristos a plecat să le pregătească (Ioan 14:2,3), și (2) uciderea persecutorilor ultimei generații, cu toți nedreptii, de slava mistuitoare a venirii Sale.

Astfel este evident că atunci când începe mileniul toate ființele umane au fost fie luate la ceruri în nemurire fie lăsate moarte pe un pământ pustiit. Prin această depopulare a pământului Satana este legat (vezi Apoc. 20:1,2). El nu mai este în poziția din care să afecteze pe cei mântuiți și total lipsit de puterea de a mai înșela subiecții săi umani până când aceștia vor trăi din nou la sfârșitul celor “o mie de ani” (v. 5).

Baze eronate ale credinței într-un mileniu pământesc. Unii consideră că mileniul va fi o perioadă de neprihănire, pace și prosperitate *pe pământ*. Ei ajung la acest concept în principal prin faptul că aplică mileniului, fie literal, fie simbolic, profețiile referitoare la restaurarea și stăpânirea acordate Israelului antic în Vechiul Testament. Premilenialistii care aparțin acestui grup aplică respectivele profeții literal fie unei împărății bisericești, fie unei împărății iudaice mondiale în viitorul mileniu după a doua venire. Postmilenialistii aplică aceleași predicții unei viitoare ere bisericești de aur înainte de a doua venire. Un al

treilea grup, amilenialistii, reduc portretizările împărăției oferite Israelului antic la niște simple alegorii ale biruinței bisericii în dispensațiunea evanghelică.

Falsitatea acestor trei poziții este îndoită: (1) Nici una dintre aceste speculații nu se potrivesc în cadrul specificărilor expuse în Apoc. 19:11–20:15, pasajul scripturistic principal cu privire la mileniu. Acest pasaj arată cât se poate de clar că în această perioadă nu va fi nici o ființă umană aflată în viață pe pământ (vezi mai sus; cf. cap. 20:1). De aici rezultă că mileniul nu poate fi o perioadă a neprihănirii, păcii și prosperității pe pământ. (2) Aceste poziții sunt bazate pe un fals concept al naturii profețiilor Vechiului Testament.

De exemplu mulți premilenialisti susțin punctul de vedere conform căruia aceste profeții ale împărăției sunt niște hotărâri literale și nealterabile care trebuie încă să se împlinească cu Israelul literal, adică cu evreii (pentru termenul “Israel” aplicat evreilor din orice seminție vezi Faptele Ap. 1:6). Această credință eronată a dus la un sistem cunoscut sub numele de futurism, care, în loc de a privi biserica creștină ca moștenitoare a făgăduințelor făcute lui Israel, consideră era creștină ca o “paranteză” în profeție, adică o umplere a golului până când profețiile antice cu privire la Israel se vor împlini literal în viitor.

Comentarii acestei școli de interpretare aplică cea mai mare parte a predicțiilor Apocalipsei în special evreilor, și cred că acest predicții vor fi împlinite în ceea ce ei numesc “timpul sfârșitului”. Ei așteaptă ca profețiile împărăției din Vechiul Testament să se împlinească în timpul mileniului. Ei împart istoria sacră în două dispensațiuni, sau perioade, în care “era bisericească” este privită ca o dispensațiune interimară de har între erele iudaice ale legii, ere din trecut cât și din viitor. Această divizare în dispensațiuni cere în mod logic o “răpire pretribulaționistă” (vezi 1 Tes. 4:17) pentru a-i muta pe sfinții creștini de pe pământ înainte de perioada “zilelor de necaz” iudaice. Acești comentatori susțin mai departe că evreii supraviețuitori Îl vor primi pe Hristos atunci când El apare pe nori după zilele de necaz; apoi, împreună cu “neamurile” supraviețuitoare ei vor intra în mileniu, și, în timp ce sunt încă muritori, vor trăi pe un pământ parțial renovat. La această vreme, conform punctului de vedere în discuție, evreii se vor bucura nu doar de o prosperitate materială și o viață lungă, ci și de o împărăție davidică restaurată, un templu refăcut și un sistem de sacrificii “comemorativ”, de lege, de sabbat, dominare politică mondială, întărirea “cârmuirii cu toiagul de fier” a lui Hristos asupra neamurilor supuse și în final răzvrătite – toate acestea într-o împărăție milenială pământescă, în timp ce sfinții creștini domnesc cu Hristos în nemurire.

În rândurile următoare sunt prezentate câteva din principiile de interpretare profetică ale Vechiului Testament trecute cu vederea de cei care rezervă profețiile împărăției Vechiului Testament pentru evrei într-un timp viitor (vezi Vol. IV, p. 25–38; vezi Deut. 18:15).

1. Făgăduințele Israelului din vechime erau condiționale. Dumnezeu a spus: “*Dacă veți asculta ... veți fi ai Mei dintre toate popoarele*” (Exod. 19:5; cf. Deut. 7; 8; 27–30; Ier. 18:6–10; vezi Vol. IV, p. 34).

2. Israelul național a eșuat în îndeplinirea acestor condiții, și deci a pierdut împărăția și făgăduințele. Când Hristos, Fiul lui David, a venit, iar națiunea iudaică L-a respins pe Împăratul ei, a pierdut împărăția (vezi Mat. 21:43; cf. Apoc. 20:1).

3. Biserica creștină, “Israelul spiritual” este acum moștenitoarea făgăduințelor. Eșecul Israelului literal “nu înseamnă că a rămas fără putere Cuvântul lui Dumnezeu” (Rom. 9:6). Când Israelul național a fost tăiat, asemeni ramurilor uscate, din adevărata turmă a lui Avraam, adevăratul Israel a devenit atunci rămășița credincioasă iudaică, L-a primit pe Mesia (vezi Rom. 11:5), iar acestor creștini iudei li s-au adăugat creștinii dintre neamuri, altoiți turmei originale. Astfel copacul include acum pe copiii spirituali ai lui Avraam (Gal. 3:16,26–29), adică biserica creștină.

Pavel spune că “tot Israelul va fi mântuit” (Rom. 11:26), dar clarifică din abundență faptul că “tot Israelul” nu înseamnă toți evreii (vezi comentariile respective). El exclude pe cei ce sunt numai “copii trupești” și îi include numai pe “copiii făgăduinței” (Rom. 9:6–8). Acestora el adaugă pe aceia dintre neamuri care au adevărata tăiere împrejur, cea spirituală, care vine de la Hristos (Rom. 2:26,28,29; Col. 2:11; vezi Rom. 11:25,26; Fil. 3:3). El spune fără echivoc că neiuideii mântuiți prin harul lui Hristos nu mai sunt “fără drept de cetățenie în Israel”, “străini de legămintele făgăduinței”, ci sunt “împreună cetățeni cu sfinții” (Efes. 2:8–22). În Israelul spiritual “nu mai este nici Iudeu, nici Grec”, căci în Hristos toți sunt una (Gal. 3:28).

Pavel aplică “sămânței”, creștinii evrei și cei dintre neamuri, făgăduința împărăției (vezi Rom. 4:13,16). Petru citează, aproape cuvânt cu cuvânt, pasajul cheie (Exod. 19:5,6) care făgăduiește Israelului un statut de “seminție aleasă”, “un neam sfânt”, “o preoție împărătească”, și îl aplică creștinilor neiuidei. Acest lucru arată faptul că el privește biserica creștină drept moștenitoarea statutului special deținut mai înainte de Israelul acum neascultător (vezi 1 Petru 2:5–10). Ioan folosește de două ori o frază care pare să facă aluzie la același pasaj din Exodul: “o împărăție și preoți” (vezi Apoc. 1:6; 5:10), arătând că face o aplicație similară acelei făgăduințe a împărăției bisericii – nu doar bisericii viitoare biruitoare ci și creștinilor din Asia Mică. Pentru alte exemple inspirate ale aplicațiilor Noului Testament ale unora dintre făgăduințele Israelului și profețiilor bisericii în vremurile apostolice vezi Faptele Ap. 2:16–21; 13:47; 15:13–17.

4. Profețiile literale la origine pot fi împlinite spiritual de “Israelul spiritual” în această eră și transcendent în lumea care va veni. Aplicațiile Noului Testament arată că profețiile date literal Israelului antic pot să aibă o împlinire non-literală pentru biserică sub noile sale condiții în era creștină și o împlinire finală, fără elementele muritoare, în împărăția veșnică.

Comentarii ALE ELLENEI WHITE la capitolul 20

Versete	Referințe în <i>Spiritul Profetic</i>
1–3	GC 658
1–15	1T 67–71
2–4	EW 290
4	EW 52
4–6	GC 661
5	EW 52, 89
5, 6	EW 292
5–9	EW 53
6	EW 51; GC 544, 673; SR 429
7–9	EW 293; GC 664
9	EW 52, 54, 294; GC 672, 673
11	GC 665
11, 12	COL 318; CS 314; FE 261; GC 666; SR 422; 8T 28
12	GC 480, 486, 549; PP 326, 357; TM 224; 4T 453; 6T 310
12, 13	EW 52
13	4T 116
13, 14	GC 544
14	EW 295; PP 461